

EU och internationella
Malin Looberger
Näringsliv, kultur och fritid
Anna Lindberg
Arbetsmarknad
Kenneth Forsell
Socialtjänst utbildning och arbetsmarknad
Gunnar Andersson
Planering säkerhet och miljö
Michaela Stenman

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Kansliyttrande - Remiss av EU kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordningar för perioden 2028–2034 om inrättande av Europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och hav, välstånd och säkerhet, om villkor för genomförandet av unionens stöd till den gemensamma jordbrukspolitiken, om ändring av stödsystemet för frukt, grönsaker, bananer och mjölk i skolor (EU:s skolprogram), om ändring av regler för sektorsspecifika insatser, proteinsektor, hampa, marknadsnormer, importtullar och krisberedskap, om villkor för genomförandet av unionens stöd till den gemensamma fiskeripolitiken, Europeiska havspakten och unionens havs- och vattenbrukspolitik, om inrättande av Europeiska fonden för regional utveckling inbegripet för europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) och Sammanhållningsfonden, om inrättande av Europeiska socialfonden för sysselsättning av god kvalitet, kompetens och social inkludering, om unionens stöd för asyl, migration och integration, om unionens stöd för inre säkerhet, om unionens stöd för Schengenområdet, integrerad gränsförvaltning och viseringspolitik. (COM(2025) 540, 541, 542, 552, 553, 554, 558, 559, 560, 565).

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

SKR noterar Europeiska kommissionens förslag till ny flerårig budgetram, MFF för perioden 2028–2034. Detta yttrandet utgår från förslaget om ett gemensamt

grundläggande regelverk för den övergripande EU-fond under delad förvaltning (NRP-fonden), COM(2025) 565 och har till största del fokus på de ställningstaganden som berör EU:s sammanhållningspolitik. Förslaget innehåller ett gemensamt grundläggande regelverk för en övergripande EU-fond under delad förvaltning (NRP-fonden), där sammanhållningspolitiken, den gemensamma jordbrukspolitiken och fiskeripolitiken liksom de s.k. inrikes fonderna ingår. Förordningen består av två huvuddelar: Nationella och regionala partnerskapsplaner (NRPP) samt regelverk för EU-faciliteten. Förslaget till förordning för NRP-fonden kompletteras av ett övergripande ramverk för genomförandet, samt 8 sektorsspecifika regelverk. SKR avser inte besvara alla de 8 sektorspecifika regelverken, dvs SKR yttrar sig inte gällande innehåll i förordningarna COM (2025) 541, 553, 554, 559, 560.

EU:s sammanhållningspolitik är EU:s viktigaste investeringsverktyg för att uppnå EU:s mål om smart hållbar inkluderande tillväxt. Politiken skapar förutsättningar för regional och lokal nivå att bidra till de EU-gemensamma målen utifrån varje regions särskilda förutsättningar och behov.

Sveriges regioner har ett regionalt utvecklingsansvar som är lagstadgat. EU:s fonder är ett viktigt finansiellt verktyg i genomförandet av detta uppdrag. För regional nivå utgör fonderna en väsentlig del av dagens regionala utvecklingskapital och bidrar till en betydande uppväxlingseffekt när fonderna kombineras med andra regionala utvecklingsmedel. Detta möjliggör konkreta utvecklingsinsatser för lokal och regional nivå som inte hade varit möjliga utan EU:s fonder.

SKR betonar att en stark sammanhållningspolitik med en tydlig regional och lokal dimension i EU:s fonder är avgörande för att åstadkomma regional och lokal utveckling i Sverige och Europa. En stark sammanhållningspolitik säkerställer att den europeiska agendan är närvarande i hela unionen samtidigt som den förankras och anpassas utifrån regionala och lokala förutsättningar i flernivåsamverkan. Detta bidrar till minskade skillnader i regionernas utvecklingsnivåer, samt minskade inomregionala skillnader vilket leder till stärkt ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.

SKR ser med oro på den centralisering som EU-kommissionens budgetförslag innebär, där EU-kommissionens huvudsakliga dialogpartner blir nationell nivå och lokal/regional nivåns roll försvagas.

SKR är kritisk till de föreslagna genomgripande förändringar för genomförandet av sammanhållningspolitiken, med en helt ny struktur och en minskad budget. Det finns stor risk för att den föreslagna strukturen med en övergripande fond kommer att skapa intern konkurrens när olika sektorer ställs mot varandra. Fokus på regionala skillnader riskerar att försvinna till förmån för ett ökat fokus på EU:s strategiska prioriteringar.

En ny samlad struktur med en gemensam plan möjliggör dock ett bredare helhetsgrepp kring utmaningar och områden, och skapar även förutsättningar för ett mer tvärsektoriellt samarbete än i nuvarande programperiod där insatserna

begränsas av en specifik fonds regelverk. Förhoppningsvis kan detta även innebära förenklingar för stödmottagarna.

SKR framhåller vikten av att den nya strukturen även fortsättningsvis säkerställer sammanhållningspolitikens kärnprinciper. Partnerskaps-principen, som innebär ett brett deltagande och en garanti för lokal och regional nivåns inflytande och involvering. En roll som SKR också vill lyfta är kommuner och regioners ansvar som arbetsgivare utöver uppdraget som regionalt utvecklingsansvarig. Där utmaningarna för arbetsgivaren gällande kompetensförsörjning, omställning och utbildning kan vara särskilt påtagliga.

En platsbaserad utgångspunkt, för att säkerställa att insatserna tar avstamp i lokala och regionala förutsättningar och behov, vilket också ökar ändamålsenligheten och effektiviteten i genomförandet. Flernivåstyrning, där olika aktörer på olika nivåer involveras och arbetar mot samma gemensamma mål.

SKR anser att det är avgörande att säkerställa lokalt och regionalt inflytande och involvering i programmering och genomförande dvs genom hela processen, därför måste det finnas bindande skrivningar om regional/lokal nivåns roll och deltagande i förordningarna.

Regionalt utvecklingsansvariga har under flera programperioder programmerat dessa medel och har stor kunskap och förståelse om hela processen vad gäller programmering, genomförande, mobilisering etc. Det är därför angeläget att dra nytta av denna kompetens för att få ett så effektivt genomförande som möjligt.

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och sjöfart, välbefinnande och säkerhet för perioden 2028–2034 och om ändring av förordning (EU) 2023/955 och förordning (EU, Euratom) 2024/2509 (COM(2025) 565).

Artikel 3 Specifika mål för fonden

SKR anser att de specifika mål som fonden föreslås finansiera är relevanta. Det är dock viktigt att regionerna får möjlighet att arbeta med breda tematiska prioriteringar utifrån en platsbaserad utgångspunkt.

SKR är kritisk till avsaknaden av skrivningar om regionala styrkeområden och områden av särskild betydelse för den regionala utvecklingen som ett villkor. Det har varit ett framgångsrikt arbetssätt under innevarande och föregående programperiod att medlen bidragit till de områden som de regionala utvecklingsstrategierna identifierat.

Artikel 6 Partnerskap och flernivåsstyre

SKR betonar vikten av att företrädare för regioner och kommuner samt arbetsmarknadens parter finns representerade i de partnerskap som ska inrättas utifrån den nationella och regionala partnerskapsplanens (NRPP) innehåll. Det är på lokal och regional nivå som de konkreta insatserna ska genomföras, och det är lokal och regional nivå som har kännedom om varje regions särskilda behov och

utmaningar. Där utmaningarna för arbetsgivaren gällande kompetensförsörjning, omställning och utbildning är särskilt påtagliga. Lokal och regional nivåns inflytande och involvering i programgenomförandet är således en förutsättning för att uppnå ökad träffsäkerhet och därmed effektivitet och ändamålsenlighet.

Artikel 10 Budget

SKR anser att det måste finnas en tydlig allokering av medel för samtliga regionkategorier och regioner, inklusive öronmärkta medel för glesbefolkade områden. EU:s utbetalningar till medlemsländerna kommer att baseras på uppnådda resultat, vilket förutsätter noggrann uppföljning och rapportering. Ett ökat antal ändamål ska finansieras jämfört med tidigare, vilket understryker vikten av effektiv planering och prioritering. Omfattande sociala investeringar, exempelvis utanför de traditionella ESF-områdena, riskerar att konkurrera ut andra viktiga insatser såsom kompetensutveckling och arbetsmarknadsåtgärder. Det finns även farhågor om att öronmärkta medel minskar lokal flexibilitet.

Artikel 14 Budgetåtaganden

SKR anser att kriterierna för hur och när flexibilitetsbeloppet ska aktiveras är vagt beskrivet, vilket kan leda till svagare transparens, ansvarstagande och en oförutsägbarhet för lokala och regionala aktörer om, när eller till vad medlen blir tillgängliga. Det är viktigt att dessa medel inte blir tillgängliga för sent in i programperioden så det skapas ett glapp i utlysningstillfällena och att det finns rimliga förutsättningar för långsiktig planering.

Artikel 15 Tillbakadraganden

SKR är kritisk till förslaget om N+1 (dvs återtagande av belopp som inte inrapporterats 31 okt året efter budgetåtagandet), då det redan idag finns utmaningar med N+3 där flera av dagens program haft svårt att klara utbetalningskraven. Om det dessutom ställs krav på utbetalning utifrån prestation även på projektnivå så blir det ännu mer utmanande.

Artikel 20 Nationellt bidrag till beräknade kostnader

SKR anser att en stöd-andel från EU på 40% är för låg då det inom nuvarande programperiod skapat stora utmaningar.

Artikel 21 Utarbetande och inlämning av planen

SKR är positiv till att förordningen ställer krav på att NRPP utarbetas och genomförs i samarbete med bland annat regionala och lokala myndigheter. SKR är dock mycket kritisk till förordningen inte ställer krav på regionala och territoriella kapitel. För att säkerställa en platsbaserad utgångspunkt som tar avstamp i lokala och regionala förutsättningar och behov måste det vara obligatoriskt med regionala kapitel i NRPP. Regionala kapitel säkerställer också ett regionalt inflytande vad gäller programmering och genomförande.

SKR anser mot bakgrund av utmaningarna med öronmärkningen för miljö/klimat under nuvarande programperiod är det viktigt att öronmärkningen framgent

kopplas till olika interventionstyper och att inte låsa den till specifika mål. I nuvarande programperiod har öronmärkningen skapat onödiga inlåsnings effekter vilket i sin tur medfört en svagare utbetalningstakt. Miljö/klimatmålen behöver sättas brett och mätas utifrån interventioner snarare än att man avsätter en specifik procentsats av totalbudget i riktade ”gröna mål”.

Artikel 22 Krav för NRP-planen

SKR ställer sig frågande till hur Sverige ska kunna koppla insatserna i NRPP till de landsspecifika rekommendationerna. Rekommendationer som rör en icke-fungerande bostadsmarknad och hushållens höga skuldsättning är inget som kan adresseras i NRPP. Om regionerna ska vara en del av reformarbetet är det viktigt att regionerna har rådigheten över indikatorerna och att reformarbetet är anpassat till det uppdrag som de regionalt utvecklingsansvariga har.

SKR är mycket kritisk till att de föreslagna indikatorerna inte fångar resultaten på regional nivå utan enbart på nationell nivå. Här behöver regionerna få medverka i utformandet av indikatorerna utifrån en platsbaserad utgångspunkt.

SKR anser också att det måste finnas en tydlig allokering av medel inte enbart till de minst utvecklade regionerna utan till samtliga regionkategorier och även fördelat på NUTS2-nivå.

Artikel 49 Planmyndigheter

SKR betonar vikten av en förvaltningsorganisation som ligger nära regional och lokal nivå med god kännedom om varje regions särskilda utmaningar och förutsättningar.

Artikel 50 Den samordnande myndighetens uppgifter

SKR är kritisk till inrättandet av ytterligare en myndighet i form av en samordnande myndighet. Delar av det ansvar som denna nya myndighet ska ha ligger idag på Förvaltande Myndighet. Att inrätta en ny myndighet som dessutom ska ansvara för all rapportering till EU-kommissionen kommer skapa ett administrativt tungrovt system. SKR ser heller inga behov av ytterligare en kommitté i form av en samordningskommitté. Med tanke på att budgetförslaget också innehåller en reducering av TA-medlen bör förvaltningen snarare effektiviseras än utökas.

Artikel 52 Det utbetalande organets uppgifter

SKR rekommenderar att Sverige behåller nuvarande modell för utbetalningar vilket innebär att Förvaltande Myndighet i respektive NUTS2-område ansvarar för utbetalningarna. SKR ställer sig frågande till att inrätta nya organ för denna uppgift och är kritisk till förslaget om att ha enbart ett utbetalande organ på nationell nivå.

Artikel 54 Övervakningskommittén och samordningskommittén

SKR är kritisk till inrättandet av ytterligare kommittéer i form av en samordningskommitté. Förvaltningen behöver effektiviseras, inte utökas med ytterligare kommittéer.

Artikel 55 Övervakningskommitténs sammansättning

SKR betonar vikten av att företrädare för regioner och kommuner finns representerade i de Övervakningskommittéer som ska inrättas. SKR anser också att regeringskansliet bör föra en dialog med SKR för att bedöma inom vilka kapitel kommuner och regioner bör ha en plats i Övervakningskommittén.

Artikel 74 Territoriella och lokala samarbetsinitiativ

SKR är positiv till möjligheten att även fortsättningsvis arbeta med ITI (integrerad territoriell utveckling) och LLU (lokalt ledd utveckling) vilket har varit värdefulla instrument att arbeta med för SKR:s medlemmar.

Artikel 87 Utövande av delegeringen

SKR är kritisk till förslaget att anta regelverket genom delegerade akter, eftersom det kan innebära regelförändringar senare i en programperiod. Det är viktigt att regelverket är på plats vid starten av programperioden för att skapa förutsägbarhet och klarhet i god tid innan programperioden inleds.

Implementeringen i Sverige

Hur Sveriges NRPP kommer att struktureras är fortfarande oklart. Strukturen och innehållet i planen har stor betydelse för hur genomförandet organiseras och hur olika aktörer kommer att involveras.

När det gäller framtagandet av NRPP behöver regeringskansliet förtydliga hur den processen ska gå till, och på vilket sätt lokal och regional nivå kommer att involveras.

Avseende strukturen på planen finns flera frågetecken kring vad som avses med ett regionalt kapitel och om nuvarande modell med genomförande på NUTS2-nivå kommer att gälla även fortsättningsvis eller om det är upp till varje medlemsland att avgöra.

Organiseringen av genomförandet måste också förtydligas, särskilt när det gäller på vilken nivå partnerskapen och övervakningskommittéer kommer att tillsättas.

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Europeiska fonden för regional utveckling inbegripet för europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) och Sammanhållningsfonden som del av den fond som inrättats genom förordning (EU) [...] [förordningen om Nationella och regionala partnerskapsfonden] och om fastställande av villkor för genomförandet av unionsstöd till regional utveckling 2028–2034 (COM/2025/552)

Artikel 5 Hållbar stadsutveckling

SKR är positiv till möjligheten att även fortsättningsvis arbeta med ITI (integrerad territoriell utveckling). ITI har varit ett värdefullt instrument för SKR:s medlemmar på kommunal nivå.

Artikel 7 Tillämpningsområde

SKR är positiv till inrättandet av en Interregplan och att den geografiska flernivåstrukturen behålls med gränsöverskridande program, transnationella program och interregionala program.

Artikel 8 Krav för Interreg plan kapitlen

Interreg gör det möjligt för regionala och lokala aktörer att vidareutveckla och skala upp projekt i en internationell kontext. SKR vill därför betona vikten av att regional nivå även fortsättningsvis får inflytande i utformning och genomförande för att skapa skräddarsydda program utifrån platsbaserade behov.

Förslag till förordning av Europaparlamentet och rådet om inrättande av unionsstödet till asyl, migration och integration för perioden 2028 till 2034, COM(2025) 540

SKR ställer sig försiktigt positiva till inriktningen för förslaget om förordning om unionsstödet till asyl, migration och integration. Det är av stor vikt att EU prioriterar hantering av migration och inre säkerhet och välkomnar därför att stöd lämnas för detta även i EU:s budgetram för 2028–2034. SKR välkomnar ambitionen att förenkla förvaltningen av medlen och öka flexibiliteten. Det behövs dock ytterligare information och analys för att avgöra om kommissionens förslag faktiskt uppnår det målet.

SKR:s ståndpunkter avseende de övergripande principer för den fleråriga budgetramen och dess storlek, inklusive för enskilda fonder och program, avses även ovan under rubriken av ”förordning om inrättande av Europeiska fonden”. SKR vill förtydliga hur NRPP processen ska gå till, och på vilket sätt lokal och regional nivå kommer att involveras. Hur skall kommuner och regioner säkerställas få inflytande över användning och planering inom AMIF i Sverige? Hur kommer dialog kring utövande och planering ske med kommuner /regioner?

Då de nationella och regionala partnerskapsplanerna ska genomföras i ett prestationsbaserat system där investeringar i högre utsträckning kopplas till uppsatta delmål och mål. Det innebär en skillnad mot det kostnadsbaserade genomförandet under innevarande programperiod och innebär att medlemsstaterna ska ansöka om utbetalningar när milstolpar och mål i form av bland annat de investeringar och reformer som har formulerats i respektive plan har uppnåtts. SKR menar att det är oklart om det är fördelaktigt för svenskt vidkommande, enligt AMIF är Sverige idag duktiga på att nå målen - till skillnad mot många andra länder – vilket kan slå tillbaka på med ändrade regler.

De största konsekvenserna följer av de föreslagna horisontella reglerna gällande finansiering i förordning, enligt regeringens Fakta-PM 2025/26:FPM10.

Möjligheten till finansiering från unionsstödet för insatser i Sverige ligger i det nuvarande förslaget på 40-60% jämfört med 75-100% i dagens regelverk. SKR anser att detta kan ha negativa konsekvenser för mindre aktörer; högre risk och mer egenfinansiering. Vilket kan leda till att små kommuner eller mindre ideella organisationer - från att ens våga söka. SKR vill påtala detta som ett reellt framtida problem i enlighet med detta förslag.

Detsamma gäller medlen för tekniskt stöd, som används till förvaltningskostnader, halveras till 3% av utbetalade medel jämfört med dagens 6%. SKR anser att det finns en uppenbar risk att en högre grad av medfinansiering gör det mindre attraktivt att söka EU-stöd för insatser på migrations- och integrationsområdet. Aktörerna som söker EU-stöd är, förutom myndigheter och kommuner, ofta civilsamhällets organisationer med begränsade resurser. Deras vilja och möjlighet att söka EU-stöd riskerar att minska vilket kan påverka programmets måloppfyllelse negativt.

SKR ser även att myndigheter som vill driva projekt på migrations- och integrationsområdet med hjälp av EU-stöd kommer med nuvarande förslag att behöva bekosta en större del av projekten med svenska skattemedel. Vidare kan förvaltande myndighet (Migrationsverket) eventuellt behöva omprioritera resurser inom befintliga anslagsramar.

SKR anser att en sannolik konsekvens av föreslagna förändringar på området medfinansiering kan bli att Sverige vid budgetperiodens slut har outnyttjade EU-medel på migrations- och integrationsområdet.

SKR vill även lyfta risken för felaktiga incitament i övergången från kostnadsersättning till resultatbaserad ersättning. Bedömningen är att systemet kan komma att premiera insatser som når höga kvantitativa resultat kontra insatser som når lägre kvantitativa resultat men exempelvis är mer systemförändrande och/eller utvecklande, så kallad ”pinnjakt”. När det gäller förslaget om förordning om unionsstödet till asyl, migration och integration är risken stor att det saknas tillräckligt representativa indikatorer för att ett resultatbaserat ersättningssystem ska fungera effektivt.

Förslag till Europaparlamentet och rådets förordning om inrättande av unionsstödet för inre säkerhet för perioden 2028–2034 COM(2025) 542

Sverige har i förhållande till många andra medlemsländer kommit långt i fråga om krisberedskap och civilt försvar. Även om Sverige ännu inte är i mål, så finns det en etablerad sektorsindelning bland myndigheter, en ständigt utvecklande relation mellan privat och offentligt, samt det civila och militära – och ett brett engagemang i regioner och kommuner, vilket tillsammans med den öppna dialogen med invånare om betydelsen av en veckas egenberedskap gör att vi är på god väg och många gånger är en inspiration för andra medlemsländer.

SKR noterar att Sverige kan komma att påverkas gällande storleken av tilldelning av medel, om fördelningsnycklar bygger på nuvarande förmåga, som i Sverige får anses vara god i förhållande till andra medlemsländer.

SKR instämmer i regeringens bedömning att den offensiv mot den organiserade brottsligheten som genomförs i Sverige behöver även motsvaras av en ambitionsökning inom EU. Medlemsländerna måste gemensamt se till att det finns förutsättningar för att tillsammans bekämpa organiserad brottslighet, terrorism och radikalisering. Den organiserade brottsligheten agerar globalt och vi måste samverka för att kunna bekämpa den organiserade brottsligheten.

Sveriges Kommuner och Regioner

Palle Lundberg
VD, Sveriges Kommuner och Regioner

Ola Odebäck
Avdelningschef, Avdelningen för Ekonomi och Styrning